

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha, soudkyně JUDr. Jitky Hroudové a soudce Mgr. Marka Zimy v právní věci

žalobce: **M. T. – M.**
bytem X
zastoupeného advokátem JUDr. Janem Nemanským
se sídlem v Praze 1, Těšnov 1/1059

proti

žalovanému: **Ministerstvu životního prostředí České republiky**
se sídlem v Praze 10, Vršovická 1442/65

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného správního orgánu ze dne 10. 6. 2021,
č. j. MZP/2021/550/716, sp.zn. ZN/MZP/2020/550/86

t a k t o:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou, podanou u Městského soudu v Praze, domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí Ministerstva životního prostředí České republiky (dále jen „žalovaný“), jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí České inspekce životního prostředí (dále jen „ČIŽP“ případně „Inspekce“) ze dne 11. 3. 2021, č. j. ČIŽP/45/2021/1060. Žalobci byla pravomocně uložena povinnost uhradit pokutu ve výši 50 000 Kč z důvodu spáchání přestupku z nedbalosti podle ustanovení § 34c odstavce 3 písmeno c) zákona č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě

pokračování

rostoucích rostlin, regulování obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o obchodování s obroženými druhy“ nebo „zákon č. 100/2004 Sb.“), ve znění pozdějších předpisů. Žalobce se jej měl dopustit držením neživého exempláře vlka obecného (*Canis lupus*), druhu zařazeného v příloze A Nařízení Rady ES č. 338/97, konkrétně vypreparované kožešiny s hlavou podšitou černou látkou s filcem (dál také „exemplář“), převážené žalobcem dne 11. 6. 2018 v obci Jaroslav bez prokázání jeho zákonného původu ve smyslu § 24 zákona č. 100/2004 Sb.

Žalobní body

2. Žalobce v podané žalobě uvedl, že nesouhlasí se závěry prezentovanými v rozhodnutích správních orgánů obou stupňů a vymezil žalobní body, v nichž spatřoval nejprve nesprávné právní posouzení věci. Žalobce má předně za to, že žalovaný pouze mechanicky převzal nesprávné právní závěry ČIŽP, když podle svého přesvědčení předloženými dokumenty řádně prokazuje původ exempláře vlka a žalovaný postavil svůj závěr o vině žalobce na ničím nepodložené domněnce, že by předložené dokumenty mohly náležet k jakémukoliv exempláři. Takový závěr nedostačuje k tomu, aby mohl být žalobce uznán vinným za přestupek, který je uveden v napadeném rozhodnutí. Žalobce odkázal na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu a uzavřel, že žalovaný i Inspekce opětovně nesprávně právně posoudili otázku prokázání zákonného původu exempláře a správní orgány obou stupňů nutí žalobce, aby prokazoval svou nevinu, což je v rozporu se zásadami správního trestání. I v posuzovaném případě je správní orgán povinen prokázat vinu obviněného a nikoliv založit závěr o ní na svých pochybnostech a domněnkách, jak to správní orgány učinily.
3. Ve druhém žalobním bodě žalobce namítl nesprávné a neúplné zjištění skutkového stavu, nepřezkoumatelnost obou rozhodnutí a postup správních orgánů v rozporu se správním řádem. Žalovaný ani Inspekce totiž žádným způsobem nevyvrátili námitku žalobce ohledně manipulace s odebranými vzorky během jejich přepravy a způsobu jejich uložení. Žalobce stále namítá, že není dána jistota o původu a pravosti srovnávacího materiálu, tedy vzorku exempláře ze dne 1. 11. 2017, a správní orgány obou stupňů učinily závěr o vině žalobce pouze na základě vlastních domněnek a nikoliv na základě řádně zjištěného skutkového stavu. Pro založení eventuální odpovědnosti žalobce za uvedený přestupek je potřeba spolehlivě zjistit, zda - a případně jak - bylo s odebranými vzorky manipulováno. Pokud by tato skutková okolnost objasněna nebyla, není možné učinit závěr o vině žalobce a musí být postupováno v duchu zásady *in dubio pro reo*.
4. Otázku záměny vzorku je třeba zohlednit tím více v případě, kdy správní řízení může vést k uložení správního trestu a dotčený subjekt může eventuálně nést následky správního trestu. Správní trest, který proti žalobci směřuje a jehož následky aktuálně nese, je citelnější než samotné zadržení exempláře, a dokud není objasněn způsob, jakým je či bylo manipulováno se vzorky, není na místě úvaha o uložení jakéhokoliv trestu.
5. Ve třetím žalobním bodě se žalobce zabýval otázkou přípustnosti podané žaloby s tím, že v rámci řádného objasnění skutkového stavu věci bude podle jeho názoru nezbytné vypořádat se s prokázáním způsobu odběru a manipulace se vzorky během jejich přepravy na Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy a její vliv na provedení a výsledky analýzy, a dále se zabývat postupem správních orgánů obou stupňů v tom směru, aby byl zjištěn řádně skutkový stav věci, na jehož základě by bylo možno učinit jednoznačný závěr

pokračování

o vině žalobce. Právní i skutkový stav věci, jakož i průběh celého řízení, umožňují a vyžadují, aby Městský soud v Praze žalobu projednal a rozhodl o ní v daném řízení.

Vyjádření žalovaného k žalobě

6. Žalovaný správní orgán ve vyjádření k podané žalobě uvedl, že již v žalobou napadeném rozhodnutí uvedl, že pochybnosti Inspekce o žalobcem předložených dokumentech vedly nejprve k zahájení řízení o zabavení exempláře. V něm pak byly postupně opatřeny zásadní důkazy svědčící o jiném než tvrzeném původu exempláře, a tyto důkazy byly důvodem k zahájení řízení o přestupku, jehož skutkovou podstatou je neprokázání zákonného původu exempláře ze strany jeho držitele.
7. Správní orgány tedy nezaložily svůj závěr o odpovědnosti žalobce za přestupek pouze na skutečnosti, že žalobcem předložené dokumenty neobsahovaly potřebné údaje. Inspekce naopak využila všech dostupných možností, aby sama ověřila či vyvrátila zákonnost původu exempláře a tyto důkazy svědčí jednoznačně a nepochybně o tom, že zákonný původ zůstává neprokázán.
8. Pokud žalobce v podané žalobě poukazoval na rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 10A 79/2020 – 55, žalovaný připouští, že v daném rozsudku městský soud správními orgány vytkl, že nedostatečně prokázaly skutkový stav. Zároveň však připustil, že relevantní dokumenty prokazující zákonný původ exempláře dosud předloženy nebyly. V mezidobí od vydání předmětného rozsudku Inspekce získala ve věci nové důkazy, jimiž jsou dokumenty opatřené v trestním řízení, které se staly podklady vedeného řízení o přestupku, a tím byl požadavek na jednoznačné prokázání skutkového stavu naplněn. Opatřeno tak bylo maximum možných podkladů, které poskytují důkazy postačující k závěru o vině žalobce.
9. V dalším odkázal žalovaný správní orgán na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí.

Replika žalobce

10. Žalobce využil svého práva a podal k obsahu vyjádření žalovaného repliku, v níž znovu poukázal na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 3. 2021, č. j. 10A 79/2020 - 55, podle něhož důvodem zrušení rozhodnutí žalovaného ve věci zabavení exempláře bylo, že žalovaný neprokázal, jakým způsobem manipuloval se vzorky exempláře uloveného v Habuře ve Slovenské republice během jejich přepravy na Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, respektive věrohodně neprokázal, že s těmito vzorky manipulováno nebylo.
11. Žalobce trvá na tom, že správní orgány i v případě řízení o přestupku nesprávně a neúplně zjistily skutkový stav, žalovaný nespecifikuje, o jaké konkrétní dokumenty se má jednat, a na základě těchto údajných a neidentifikovaných dokumentů činí závěr o spolehlivém závěru o odpovědnosti žalobce za přestupek uvedený v žalobou napadeném rozhodnutí. Pro založení odpovědnosti žalobce za přestupek je přitom potřeba spolehlivě zjistit, zda - a případně jak - bylo s odebranými vzorky manipulováno, a pokud žalovaný toto není schopen objasnit způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, nemůže mít správní orgán v takovém případě právo udílet jakoukoliv sankci. Žalobce není povinen prokazovat svou nevinu a je naopak na žalovaném, který vůči žalobci uplatnil správní sankci, aby odpovědnost žalobce za přestupek prokázal takovým způsobem, o němž nebudou důvodné pochybnosti.

Řízení před správními orgány

pokračování

12. Ze spisového materiálu, který byl soudu předložen žalovaným správním orgánem, byly zjištěny následující, pro rozhodnutí ve věci samé podstatné skutečnosti:
13. Dne 2. 9. 2020 bylo České inspekci životního prostředí doručeno sdělení Generálního ředitelství cel ze dne 21. 8. 2020, kterým byla podle ustanovení § 159 odst. 1 písm. a) zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, ve znění účinném v době doručení, odevzdána Inspekci k projednání přestupku věc spočívající ve zjištění, že žalobce dne 11. 6. 2018 v obci Jaroslav v nákladovém prostoru vozidla registrační značky X vypreparovanou kožešinu vlka obecného s hlavou podšitou černou látkou s filcem, přičemž nebyl schopen prokázat její původ a povolení k jejímu držení, ačkoliv se jedná o exemplář druhu zařazeného do přílohy A Nařízení Rady ES 998/97 a současně zvláště chráněného živočicha podle ustanovení § 48 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, zařazeného do kategorie „*silně ohrožený druh*“. Tím neměl splnit povinnost podle § 24 zákona č. 100/2004 Sb.
14. Podle soustředěné spisové dokumentace měl žalobce písemně formou čestného prohlášení uvést, že předmětný vlk byl legálně ulovený, převážel jej pro jinou osobu a o lovu je zápis v Obvodnej poľovníckej komore (OPK) Humenné pod sp. zn. 75/2018. Spis obsahuje dokument vystavený Obvodnou poľovníckou komorou Humenné ze dne 11. 6. 2018, č. j. 75/2018, označený jako „*Trofej vlka – potvrdenie*“, v němž se potvrzuje, že trofej vlka dravého, ulovená dne 1. 11. 2017 panem T. Ch., nepochází z trestné činnosti a rovněž dokument označený jako „*Potvrdenie*“, v němž se potvrzuje skutečnost, že k odlovení vlka dravého dne 1. 11. 2017 v revíru Stavlinec panem T. Ch. došlo za podmínek stanovených Ministerstvom životného prostredia SR, o kvótách lovu vlka dravého, v legislativně stanovené době lovu, a nikoliv za úplatu nebo v souvislosti s komerční činností. Dále žalobce předložil ručně vypsany dokument *Záznam o ulovení vlka dravého* ze dne 1. 11. 2017.
15. Česká inspekce životního prostředí požádala Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky o ověření pravosti žalobcem předloženého záznamu o ulovení vlka dravého ze dne 1. 11. 2017 a o potvrzení, že uvedený dokument osvědčuje získání a držení preparovaného exempláře vlka v souladu s právními předpisy Slovenské republiky. Žádost byla následně postoupena Ministerstvu poľnohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky. Podle vyjádření tohoto státního orgánu ze dne 26. 9. 2018 byl dokument *Záznam o ulovení vlka dravého* ze dne 1. 11. 2017 skutečně vydán.
16. Správní orgán prvního stupně pojal podezření, že exemplář vlka obecného zadržený celní správou žalobci nemusí být totožný s exemplářem, k němuž byl vydán *Záznam o ulovení vlka dravého* ze dne 1. 11. 2017. Při vizuálním pohledu nebyly na zajištěném exempláři patrné žádné stopy prašiviny na srsti, o nichž se zmiňuje *Záznam o ulovení* i Vyjádření Ministerstva poľnohospodárstva a rozvoja vidieka.
17. S ohledem na tyto skutečnosti požádala Inspekce dne 12. 10. 2018 Ministerstvo poľnohospodárstva a rozvoja vidieka o zaslání vzorku odebraného při ulovení vlka ze dne 1. 11. 2017, tedy exempláře, k němuž se má vztahovat předložený *Záznam o ulovení vlka dravého*. Bylo zjištěno, že odběr vzorků a fotodokumentaci ulovených vlků Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky předává Univerzitě Karlově, Přírodovědecké fakultě, přičemž po konzultaci a dohledání příslušného vzorku zadala Inspekce zpracování srovnávací genetické analýzy Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Ta dne 14. 3. 2019 odebrala vzorek ze dne 11. 6. 2018 Celní správou zajištěného neživého exempláře vlka, který je

pokračování

předmětem daného řízení, a tento vzorek byl zároveň předán k analýze určení pohlaví, subpopulace a srovnání totožnosti s exemplářem uloveným dne 1. 11. 2017 dle žalobcem předloženého Záznamu o ulovení vlka dravého.

18. Dne 10. 10. 2019 Inspekce obdržela od Přírodovědecké fakulty UK výsledky genetické analýzy vzorků, z nichž vyplývá, že po srovnání dvou vzorků lze konstatovat, že tyto vzorky pocházejí ze dvou rozdílných exemplářů.
19. Správní orgán prvního stupně dospěl k závěru, že na základě předloženého Záznamu o ulovení vlka dravého dne 1. 11. 2017 v revíru Stavlinec – Habura byl uloven legálně exemplář vlka obecného. Zjištěné okolnosti však nasvědčují tomu, že neživý exemplář vlka, který byl žalobci dne 11. 6. 2018 zadržen, a který je předmětem přestupkového řízení se žalobcem, tímto exemplářem není. Podle dosavadních zjištění jde o jiný exemplář, jehož původ je nejasný a tudíž neprokázaný.
20. Z uvedených důvodů Inspekce zahájila se žalobcem dne 15. 10. 2020 přestupkové řízení a současně obviněnému poskytla lhůtu pro vyjádření se k podkladům rozhodnutí.
21. Vyjádření žalobce bylo do spisu založeno dne 13. 11. 2020, žalobce v něm argumentuje zcela shodně jako v podané žalobě. Stále má za to, že řádně plnil svoji prevenční povinnost a namítá, že na základě zjištění, že vzorky nejsou totožné, nelze učinit jednoznačný závěr o tom, že žalobce neprokázal původ exempláře ve smyslu zákona č. 100/2004 Sb.
22. Česká inspekce životního prostředí, Oblastní inspektorát v Hradci Králové, rozhodnutím ze dne 11. 3. 2021, č. j. ČIŽP/45/2021/1060, uznala žalobce vinného tím, že dne 11. 6. 2018 držel a převážel ve vozidle registrační značky X v obci Jaroslav v okrese Pardubice neživý exemplář vlka obecného, tedy chráněného druhu zařazeného v příloze A Nařízení Rady ES č. 338/97 (vypreparovanou kožešinu s hlavou podšitou černou látkou a filcem), tedy držel a přepravoval exemplář, aniž by prokázal zákonný původ tohoto exempláře, čímž porušil povinnost stanovenou mu v ustanovení § 24 odstavec 1 zákona č. 100/2004 Sb. Za uvedené jednání byla žalobci uložena pokuta ve výši 50 000 Kč.
23. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce včasné odvolání, ve kterém - kromě výše uvedených argumentů - poukázal na to, že není předepsán konkrétní způsob prokazování zákonného původu a zvolený způsob byl v souladu s příslušnými ustanoveními právních předpisů. Žalobcem předložené dokumenty byly nepochybně pravé a jejich nezpůsobilost k prokázání původu dotyčného exempláře spočívala ve skutečnosti, že jimi nebylo možné dotyčný exemplář ztotožnit. Podle názoru žalobce nebyl dostatečně zjištěn a vyhodnocen skutkový stav a důkazní hodnota výsledku genetické analýzy vzorků nevylučuje možnost záměny vzorků.
24. O podaném odvolání rozhodl žalovaný správní orgán žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 10. 6. 2021, jímž odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí České inspekce životního prostředí ze dne 11. 3. 2021 potvrdil s odůvodněním, že námitka nadále přetrvávajících pochybností o autenticitě vzorku odebraného na Slovensku byla vyvrácena a příslušný důkaz je zcela relevantní, když v řízení došlo k doplnění příslušných informací o odběru, předávání a uchovávání vzorku, jak uvedla Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky dne 21. 2. 2020. Obdobně vypovídá i informace poskytnutá doc. RNDr. P. H., Ph. D., k žádosti Generálního ředitelství cel ze dne 7. 7. 2020, z níž vyplývá, že šlo o jedinečný prvně vyhodnocovaný vzorek, který nebyl znehodnocen ani kontaminován. Byly získány veškeré dostupné informace o trasování vzorku, které ministerstvo považuje k vyloučení

pokračování

reálné možnosti záměny nebo kontaminace vzorku za dostatečné. Skutečnost, že vzhled srsti zadrženého exempláře neodpovídal popisu v záznamu ze dne 1. 11. 2017, byla dle žalobce vysvětlena, nicméně prvotní podezření na přítomnost prašiviny a lysých míst na srsti úlovku se později nepotvrdilo. Závěr, že z předložených dokumentů totožnost exempláře ověřit nelze, a ty proto neprokazují jeho zákonný původ, je správný, orgány Inspekce se s námitkou dostatečně vypořádaly v napadeném rozhodnutí a nezpochybnitelný a jednoznačný je především příslušný údaj v Záznamu ze dne 1. 11. 2017 jako významný identifikační znak (specifický vzhled srsti). Správní orgány tedy musely z tohoto údaje vycházet a nemohly je vykládat jinak, případně je zcela opomenout, navíc za situace, kdy žádné jiné údaje vhodné ke srovnání k dispozici nejsou. Příslušná skutková podstata je postavena tak, že přestupek je spáchán, pokud obviněný v případech uvedených v § 24 zákona č. 100/2004 Sb. nesplní povinnost prokázat zákonný původ exempláře. Inspekce tak byla povinna v řízení o přestupku důkazy doložit, že povinnost nebyla obviněným splněna, přičemž v dané věci se Inspekce příslušnými důkazy a dokumenty ve věci původu exempláře obsáhle zabývala a podrobně zdůvodnila, že původ exempláře prokázán nebyl a zůstává nevyjasněn.

Řízení před soudem

25. Při ústním jednání u Městského soudu v Praze dne 9. 12. 2021 zástupce žalobce odkázal na obsah podané žaloby a zdůraznil, že správní orgány, zejména pak Inspekce, nedostatečně zjistily skutkový stav věci, zejména pokud jde o manipulaci se srovnávacími vzorky. Vzhledem k tomu, že jde o věc správního trestání, musí být dle judikatury okolnosti nasvědčující vině žalobce zjištěny bez pochybností. V dané věci správní orgán uložil žalobci sankci, aniž by bylo prokázáno, zda bylo či nebylo manipulováno se vzorky, proto bylo na místě postupovat v duchu obecné zásady „v pochybnostech ve prospěch obviněného“. Žalobce nemůže být nucen prokazovat svoji nevinu, správní orgány mají dostatek nástrojů pro to, aby zjistily a zmapovaly pohyb odebraných srovnávacích vzorků. Žalobce jako osoba práva neznalá předložil dokumenty, u nichž byl v dobré víře, že původ exempláře dostatečně prokazují.
26. Zástupkyně žalovaného správního orgánu u jednání soudu zdůraznila, že právní úprava vychází z přísné legislativy Evropské unie a je postavena na tom, že ten, kdo exemplář vzácného živočicha drží, musí být vždy schopen prokázat jeho původ. Žalobce předložil celkem tři dokumenty, přičemž podle názoru správních orgánů ani jeden z nich neprokazuje původ konkrétního exempláře, jsou to doklady univerzální, když i Záznam o ulovení vlka popisuje zjevně jiný exemplář vlka. Inspekce nad rámec svých povinností objasnila původ daného exempláře i průběh vzorkování, včetně pohybu srovnávaných vzorků. Žalobce rozporuje způsob nestandardního a nikoli nezbytného postupu správního orgánu a výlučně na tom staví předmět tohoto sporu, přestože primární důkazní břemeno leželo na něm.
27. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení před správními orgány obou stupňů z hlediska žalobních námitek uplatněných v podané žalobě a při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí (ustanovení § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s. ř. s.“). Věc soud posoudil takto:

Právní rámec

pokračování

28. Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí, kterým bylo pravomocně rozhodnuto o uložení povinnosti uhradit pokutu ve výši 50 000 Kč z důvodu spáchání přestupku z nedbalosti podle ustanovení § 34c odstavce 3 písmeno c) zákona č. 100/2004 Sb., jehož se měl žalobce dopustit držením neživého exempláře vlka obecného (*Canis lupus*), druhu zařazeného v příloze A Nařízení Rady ES č. 338/97, konkrétně vypreparované kožešiny s hlavou podšitou černou látkou s filcem, převážené žalobcem dne 11. 6. 2018 v obci Jaroslav bez prokázání jeho zákonného původu ve smyslu § 24 zákona č. 100/2004 Sb.
29. Žaloba není důvodná.
30. Podstatou sporu mezi účastníky řízení je, zda žalobce v průběhu řízení hodnověrně prokázal původ neživého exempláře vlka obecného (*Canis lupus*), ve smyslu § 24 odst. 3 zákona č. 100/2004 Sb.
31. Podle ustanovení § 24 odst. 1 zákona č. 100/2004 Sb. „Kdo drží, chová, pěstuje, přepravuje, veřejně vystavuje, prodává, vyměňuje, nabízí za účelem prodeje nebo výměny nebo zpracovává exemplář, jiného jedince, výrobek z kytovců, výrobek z tuleně nebo regulovanou kožešinu, je povinen na výzvu inspekce nebo celního úřadu prokázat jejich původ. Bez tohoto prokázání původu je zakázáno exemplář, jiného jedince, výrobek z kytovce, výrobek z tuleně nebo regulovanou kožešinu držet, chovat, pěstovat, přepravovat, veřejně vystavovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny nebo zpracovávat.“
32. Podle § 24 odst. 3 zákona č. 100/2004 Sb. „[...]Původ se prokazuje údaji a dokumenty osvědčujícími nabytí exempláře podle požadavků nařízení v oblasti obchodování s ohroženými druhy a tohoto zákona, zejména uvedením, kdy a kde byl exemplář odebrán z přírody, nebo zda, kdy a kde se narodil v zajetí nebo byl uměle vypěstován, nebo kdy, z kterého státu a na základě jakých dokladů CITES byl exemplář dovezen“.
33. Podle § 34c odst. 3 písm. c) zákona č. 100/2004 Sb. „Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v případech stanovených v § 24 neprokáže zákonný původ exempláře nebo zákonný původ jiného jedince, na kterého se vztahuje tento zákon, nebo původ regulované kožešiny nebo výrobku z tuleně“.
34. Podle § 34c odst. 4 písm. c) zákona č. 100/2004 Sb. „Za přestupky lze uložit pokutu do výše 1 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3.“
35. Uvedené ustanovení stanoví zákonnou evidenční povinnost osoby, která nabývá pro obchodní účely, veřejně vystavuje pro obchodní účely, využívá pro obchodní zisk a prodej, drží za účelem prodeje, nabízí k prodeji, prodává nebo přepravuje či přemísťuje exemplář, výrobek z kytovců, výrobek z tuleně nebo regulovanou kožešinu. Záznamy o obchodu se vedou v samostatné knize s očíslovanými stranami a obsahují především: pořadové číslo záznamu, datum záznamu, vědecký a český název druhu, popis exempláře (pohlaví, datum narození, způsob označení a číslo značky, charakteristické individuální znaky nebo číslo fotografie přiložené k záznamu, nebo číslo registračního listu), datum získání nebo narození exempláře, informaci o původu exempláře (například stručná identifikace rodičů), datum převodu exempláře jinému držiteli nebo datum úhynu exempláře, další poznámky a dodatečné záznamy a další.
36. Převod exempláře, ke kterému řadíme koupi, prodej, darování, směnu nebo jiný převod vlastnictví, je možný pouze s písemným dokladem původního vlastníka nebo dlouhodobého držitele nebo držitele. Písemným dokladem je listinná forma stvrzenky

pokračování

nebo faktury prodejce, nájemní smlouvy, smlouvy o půjčce, směnné smlouvy a darovací smlouvy. Doklad původního vlastníka o původu exempláře obsahuje mimo jiné identifikaci původního vlastníka či dlouhodobého držitele, datum a místo vydání dokladu původního vlastníka o původu exempláře, vědecký a český název druhu exempláře, popis exempláře a informace k množství a původu exempláře nebo jiného jedince. Při převodu exempláře se předává spolu s exemplářem novému držiteli originál příslušného dokladu CITES nebo obdobného dokladu o dovozu, popřípadě úředně potvrzené kopie. Doklady se uschovávají pro případnou kontrolu po celou dobu držby takového jedince.

37. Ustanovení dále stanoví zákonnou evidenční povinnost i v případě chovu exempláře uvedeného v příloze A nebo B nařízení Rady (ES) č. 338/97. Záznamy o chovu se opět vedou v samostatné knize s očíslovanými stranami. Pokud chovatel exemplářů s exempláři i obchoduje, vedou se záznamy o obchodu i záznamy o chovu ve společné knize. Do knihy se nejdříve uvedou záznamy o všech exemplářích, na které se vztahuje povinnost vedení záznamů a které má povinná osoba v držení, následně se postupuje v obsahu záznamů stejně jako u záznamů o obchodu. Skutečnosti o exempláři mohou být také doplňovány dodatečně, datum dodatečného doplnění se napíše do jedné z kolonek knihy.
38. Seznam druhů, exemplářů nebo jiných jedinců, výrobků z kytovců, výrobků z tuleňů a regulovaných kožešin, u kterých se nevyžaduje povinnost vedení písemných záznamů o obchodu, se uvádí v prováděcím předpise, tedy vyhlášce č. 210/2010 Sb.
39. V daném případě Inspekce předložení konkrétních „dokladů CITES“ po žalobci nevyžadovala, jelikož původ mohl být doložen i jakýmkoli jiným prokazatelným způsobem, např. listinou. Nicméně z výše uvedených ustanovení vyplývá jednoznačně povinnost odvolatele, jako držitele dotyčného exempláře, na který se vztahuje zákon č. 100/2004 Sb., prokázat na výzvu inspekce nebo celního úřadu jeho zákonný původ (důkazní břemeno leží na držiteli exempláře, tato skutečnost vyplývá přímo ze znění těchto ustanovení). Neprokázání zákonného původu v případech, kdy tuto povinnost stanoví § 24 zákona č. 100/2004 Sb., je důvodem k zabavení exempláře a může být i naplněním skutkové podstaty přestupku podle § 34c odst. 3 písm. c) zákona č. 100/2004 Sb. Bylo tedy na žalobci, aby doložil relevantní dokumenty prokazující zcela jednoznačně původ exempláře.
40. Žalobce předložil k ověření původu zadrženého exempláře vlka dokument nazvaný „*Trofěj vlka – potvrdenie*“, č. j. 75/2018 ze dne 11. 6. 2018, který vystavila Obvodná pol'ovnická komora Humenné, dále „*Potvrdenie*“ vydané Pol'ovnickou spoločnosťou Habura a dokument nazvaný „*Záznam o ulovení vlka dravého*“ ze dne 1. 11. 2017. Dva prvně jmenované dokumenty neobsahovaly potřebné identifikační údaje k ověření totožnosti dotyčného exempláře a nebyly vydány orgánem státní správy, poslední dokument již byl vydán orgánem státní správy včetně identifikačních údajů exempláře a pravost tohoto dokumentu byla potvrzena Ministerstvem pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.
41. Inspekce na základě zjištěných nesrovnalostí, konkrétně neodpovídajícího popisu kvality srsti v Záznam o ulovení vlka dravého ze dne 1. 11. 2017 a v odpovědi Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR ze dne 26. 9. 2018 (ulovený jedinec měl mít dle těchto dokumentů na srsti lysé plošky a prašivinu, u zadrženého exempláře však Inspekce žádné stopy prašiviny ani lysé plošky na srsti nezjistila; srst naopak označila jako bohatou a neporušenou) dospěla k názoru, že lze mít důvodně za to, že předložené dokumenty se nevztahují k zadrženému exempláři. Proto Inspekce přistoupila k porovnání obou vzorků.

pokračování

42. Inspekce se ve svém rozhodnutí podrobně věnovala porovnání vzorků (včetně nemožnosti jejich záměny) a popisu exempláře (viz s. 8 – 10 prvostupňového rozhodnutí).
43. Zásadní nesrovnalostí pak byl vzhled exempláře v Záznamu o ulovení a exempláře zadrženého žalobci a to absence „*prašiviny*“ a „*lysých ploch*“, které jsou v Záznamu o ulovení uvedeny, avšak na zadrženém exempláři stopy po prašivině či lysých plochách zcela absentují. Dále se správní orgán podrobně zabýval popisem tohoto onemocnění, které se projevuje vizuálně viditelnými a výraznými změnami na srsti (prořídnutí až vypadání), zadržený exemplář vlka žádný takový znak neměl (naopak byla jeho srst hustá, kvalitní). Žalobce ve vyjádření v podání vysvětlení ze dne 19. 12. 2019 uvedl, že kůže vlka byla špinavá od bláta, na místě nebyl veterinář, který by jednoznačně určil diagnózu, a že záznam o výskytu prašiviny uvedl do Záznamu o ulovení z opatrnosti, aby nedošlo k přenosu chorob na člověka během manipulace s ulovenou zvěří. Soud musí přisvědčit žalovanému, že i pokud by se toto dodatečné vyjádření zakládalo na pravdě, pak v případě, že mělo jít pouze o podezření, nic nebránilo žalobci do Záznamu uvést namísto jednoznačně znějícího závěru „*prašivina, lysé plošky na těle*“ údaj „*podezření na prašivinu*“. V Záznamu o ulovení je navíc uvedeno „*lysé plošky na tele*“, což se také nepotvrdilo. Lze tedy jistě konstatovat, že uvedený popis neodpovídá skutečnosti.
44. Pokud se jedná o nesrovnalost v údajích EXIF (Exchangable image file format) u fotografií doložených k Záznamu o ulovení, soud najisto nemůže zhodnotit jejich pravost, jelikož tyto údaje mohou být následně změněny či způsobeny špatným nastavením ve fotoaparátu. Soud k nim proto nepřihlédl.
45. Hlavním důkazem svědčícím v neprospěch žalobce je však závěr genetické analýzy provedené Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy. Ze závěrů dokumentu s výsledky analýzy vyplývá, že po srovnání dvou vzorků, a sice vzorku kůže zadrženého exempláře vlka předaného ze strany ČIŽP Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy dne 14. 3. 2019 (protokol ČIŽP/45/2019/2766) a vzorku tkáně vlka uloveného dne 1. 11. 2017 v 7:40 hod. ve Slovenské republice, lokalita Hora, katastrální území Habura (tj. vzorkem vztaženým k Záznamu o ulovení vlka dravého ze dne 1. 11. 2017 doplněného podacím razítkem 21. 11. 2017), lze konstatovat, že tyto vzorky pocházejí ze dvou rozdílných exemplářů.
46. Žalobce v žalobě, obdobně jako v řízení před správním orgánem, argumentuje hlavně tím, že není dána jistota o původu a pravosti srovnávacího materiálu, tedy vzorku exempláře ze dne 1. 11. 2017, a správní orgány obou stupňů tedy učinily závěr o vině žalobce pouze na základě vlastních domněnek a nikoliv na základě řádně zjištěného skutkového stavu. Nicméně žalobce nepředkládá jediný důkaz pro toto tvrzení. Žalobce možnost záměny vzorku dovozuje pouze z toho, že protokoly o předání vzorku mezi Správou CHKO Východné Karpaty a Ředitelstvím ŠOP SR, resp. Ředitelstvím ŠOP SR a Univerzitou Karlovou nebyly podepsány. Dle názoru soudu bylo dostatečně správním orgánem osvětleno, jak a kým probíhala manipulace se vzorkem i jeho konkrétní oběh.
47. Vzorek náležející k Záznamu o ulovení byl odebrán ředitelem Správy CHKO Východné Karpaty Ing. P. dne 1. 11. 2017 v 15:00 a poté byl umístěn v 50 ml zkumavkách s alkoholem, označených lokálními štítkem. Byl uložen nejprve na Správě CHKO Východné Karpaty v mrazicím boxu a následně byl odevzdán pracovníku Ředitelství ŠOP SR, kde byl rovněž uložen v mrazicím boxu. Následně byl vzorek doručen na katedru zoologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, kde mu bylo přiděleno číslo

pokračování

24.ČIŽP.1.11.17. Z upřesňujícího vyjádření doc. RNDr. P. H., Ph.D., z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy ohledně oběhu vzorku pak vyplývá, že vzorek byl na Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy předán osobně Ing. V. A., tehdejším manažerem výzkumu velkých šelem Štátnej ochrany prírody SR a vzorek od něj převzal právě doc. H. K možné záměně vzorků se doc. H. výslovně vyjadřuje tak, že analýza obou vzorků byla provedena opakovaně s totožným výsledkem, zjištěné genotypy neodpovídají žádnému genotypu ze všech ostatních genotypů analyzovaných na pracovišti Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, k záměně vzorku tedy nedošlo. Vyloučil rovněž kontaminaci vzorku.

48. Z vyjádření obou institucí je tedy zjevná a známá totožnost pracovníků, kteří si vzorky mezi sebou předávali. Soud tak konstatuje, že nebyly zjištěny žádné důvodné pochybnosti směřující k záměně či nesprávnému nakládání se vzorky, naopak jejich nakládání a oběh je poměrně dobře zmapován.
49. Žalobce dále poukazuje na rozsudek zdejšího soudu ze dne 11. března 2021, č. j. 10 A 79/2020-55, kterým bylo zrušeno rozhodnutí ministerstva č. j. MZP/2020/550/221 ze dne 29. 5. 2020, týkající se zabavení dotyčného exempláře. Soud v dříve posuzované věci vytkl žalovanému zejména, že nepředložil řetězec podkladů, který by ČIŽP shromáždila a z něhož by vyplýval věrohodný obraz o celkovém procesu nakládání se vzorkem a to zejména přímými důkazy tj. výpověďmi, evidenčními záznamy, protokoly, konfrontací s výpovědí žalobce, tak i nepřímými důkazy a např. logickými souvislostmi věci. Těmito podklady tak mohly být rekonstruovány okolnosti odběru, evidence vzorku a proces jeho zajištění a předání do Prahy. Žalovaný uvedenému požadavku dle názoru soudu v nyní posuzované věci dostál, když na straně 10 prvostupňového rozhodnutí uvádí podrobný popis nakládání se vzorkem (doloženo dopisem Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky ze dne 21. 2. 2020 pod č. j. ŠOP SR/342-001/2019 a vyjádřením doc. RNDr. H., Ph.D., ze dne 13. 1. 2020). Zdejší soud je tedy toho názoru, že již disponuje dostatečnými podklady, které skutkový stav náležitě prokazují.
50. Správní spis obsahuje také dokumenty opatřené v trestním řízení Generálním ředitelstvím cel, jedná se pak právě o dokumenty dokládající nakládání se zmíněnými vzorky. Orgány činné v trestním řízení jsou oprávněny spolupracovat se správními orgány a předat jimi získané podklady v rámci trestního řízení správním orgánům pro účely řízení správního. Soud upozorňuje, že ČIŽP má dle § 25 odst. 4 písm. j) zákona č. 100/2004 Sb. povinnost spolupracovat s celními úřady při kontrole, zda exemplář odpovídá údajům uvedeným na příslušných dokladech. Taktéž je ČIŽP oprávněna dle § 50 odst. 1 správního řádu jako podklady pro vydání rozhodnutí použít mimo jiné i podklady od orgánů veřejné moci, tj. i od orgánů činných v trestním řízení.
51. V této souvislosti soud poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2015, č. j. 1As 168/2014 – 27, v němž se Nejvyšší správní soud vyslovil k otázce použití důkazních prostředků opatřených v souladu se zákonem v trestním řízení ve správním řízení následovně: „[22] K možnosti správního orgánu rozhodovat na základě důkazů provedených v trestním řízení se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 27. 8. 2014, č. j. 1As 97/2014 - 39, v němž uvedl, že „soubhlasí se závěrem krajského soudu, podle nějž obecně nic nebrání tomu, aby správní orgán, kterému je postoupena věc, v níž bylo původně vedeno trestní řízení, v navazujícím přestupkovém řízení rozhodl na základě důkazů provedených v trestním řízení. Lze předpokládat, že zpravidla bude skutkový stav zjištěný orgány činnými v trestním řízení možno považovat za dostatečný a bylo by nehospodárné a nadbytečné provádět

pokračování

dokazování ve správním řízení opětovně. Samozřejmě nelze vyloučit, že v konkrétních případech bude nutné dokazování doplnit, v nynějším případě však správní orgány neshledaly, že by tomu tak bylo. Obecně není v takovém případě povinen znovu provádět dokazování (či dokazování doplňovat) ani krajský soud při následném přezkumu rozhodnutí správního orgánu, neboť správní soudnictví (byť se v něm uplatňuje zásada plné jurisdikce a soud může za určitých okolností dokazování doplnit) je založeno převážně na kasačním principu. Krajský soud dospěl k závěru, že správní orgány vycházely z dostatečně zjištěného skutkového stavu a tento svůj závěr řádně odůvodnil.“

52. Možnost využití důkazů získaných v trestním řízení i v řízení vedeném správním orgánem ostatně připustil Nejvyšší správní soud i ve svých rozsudcích ze dne 30. 1. 2008, č. j. 2Afs 24/2007 - 119, a ze dne 22. 7. 2009, č. j. 1Afs 19/2009 - 57. Přesto, že se uvedené rozsudky vztahují k řízení daňovému a k odlišné skutkové situaci, přisvědčují závěru, že obecně je možné ve správním řízení použít jako podklad rozhodnutí i důkazy získané v souladu se zákonem v řízení trestním.
53. V dané věci tak v rámci kontroly nad dodržováním ustanovení zákona o obchodování s ohroženými druhy byly celní orgány povinny s ČIŽP spolupracovat, a jelikož měly důvodné pochybnosti o původu exemplářů, byly celní orgány oprávněny je zadržet a o zadržení neprodleně ČIŽP uvědomit dle § 26, § 36 odst. 2, 3 zákona č. 100/2004 Sb.
54. Na základě výše uvedeného soud shrnuje, že důkazní břemeno prokázání původu dle § 24 odst. 1 č. 100/2004 Sb. tíží vlastníka či držitele exempláře, jak konstatoval také Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 7. 2013, č. j. 4 As 79/2013-43. Žalobce se proto mylí, pokud se domnívá, že bylo povinností správních orgánů prokázat, že původ jím drženého exempláře, nebyl legální. Na vlastníky, případně držitele takto chráněných živočichů jsou kladeny zvýšené nároky ohledně evidence, označování a dokumentace jimi držených exemplářů chráněných živočichů. Zásahy a kontrola správních orgánů je odůvodněna důležitým veřejným zájmem na ochraně těchto ohrožených druhů živočichů prostřednictvím omezení, respektive zákazu držení, chovu, pěstování, přepravy, veřejném vystavování, prodáváním, vyměňováním, nabízením za účelem prodeje nebo výměny nebo zpracovávání exempláře takto chráněnými živočichy, jelikož v jeho důsledku jsou decimovány populace chráněných živočichů v jejich přirozeném prostředí. Pokud by totiž bylo na správním orgánu, aby prokázal, že držený exemplář nebyl získán v souladu s právními předpisy, znamenalo by to rezignaci na účinnou kontrolu chovu a dispozic s jedinci chráněných druhů. V praxi by totiž zpravidla bylo velmi obtížné až nemožné prokázat takový nelegální původ. Pokud se již právnická či fyzická osoba rozhodne držet exemplář zvláště chráněného druhu živočicha, musí proto věnovat zvýšenou pozornost předpisům upravujícím na mezinárodní, evropské i národní úrovni jejich evidenci a kontrolu. Byť se tyto předpisy mohou zdát velmi přísné a formalistické, z výše uvedených důvodů je nelze považovat za samoučelné. Intenzita zájmu na ochraně ohrožených druhů pak odůvodňuje i následné postihy porušení povinností osob držící exempláře chráněných živočichů.
55. S ohledem na výše vyřčené tedy musí soud konstatovat, že bylo především na žalobci, aby náležitě prokázal původ dotčeného exempláře, a pokud tak neučinil, postupovala ČIŽP i žalovaný správně, pokud mu uložili pokutu za jeho držení. A žalovaný pak nepochybil, jestliže odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí potvrdil, neboť jak soud zjistil ze správního spisu, k prokázání původu exempláře ze strany žalobce nedošlo.

pokračování

56. Dle názoru soudu tak byl skutkový stav dostatečně a náležitě popsáný. Soud tedy ve shodě s názorem správních orgánů musí konstatovat, že žalobce náležitě neprokázal původ neživého exempláře vlka obecného (*Canis lupus*).

Závěr a náklady řízení

57. Ze všech výše uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, proto ji podle ustanovení § 78 odstavec 7 s. ř. s. zamítl.
58. O nákladech řízení soud rozhodl podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož žalobce, vzhledem k tomu, že nebyl ve věci úspěšný, nemá právo na náhradu účelně vynaložených nákladů v řízení a žalovaný, kterému by právo na náhradu účelně vynaložených nákladů podle výsledku řízení náleželo, žádné náklady řízení, nad rámec jejího běžného výkonu úředních činností, nevznikly. Soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 9. prosince 2021
Bedřich

Mgr. Marek

předseda senátu